

मैत्रावरुणर्वसिष्ठः। इन्द्रः। त्रिष्टुप्।

आ ते॑ मह॑ इन्द्रो॒त्युग्र॑ सम॒न्यवो॑ यत्स॒मर॑न्त॒ सेनाः॑।

प॒ताति॑ दि॒द्युन्न॑र्यस्य बा॒ह्वोर्मा॑ ते॒ मनो॑ वि॒ष्वद्य॑श्च॒र्वि च॑रीत्॥ ७.०२५.०१

उग्र- उद्गूर्ण। इन्द्र। महः- महतः। ते- तव। समन्यवः- समननाः सक्रोधा वा। सेनाः। आ- समन्तात्। समरन्त- सङ्गताः। नर्यस्य- नरहितस्य। ते। बाह्वोः- भुजयोः। दिद्युत्- त्वत्प्रहरणम्। पताति- पतति। ते- तव। मनः- चित्तम्। विष्वद्यक्- सर्वत्र गन्तु सत्। मा। वि चारीत्- विविधं चरतु। एकाग्रेण भवत्विति भावः॥१॥

नि॒ दुर्ग॑ इन्द्र॒ श्रथि॑ह्यमि॒त्राँ॑ अ॒भि ये नो॒ मर्ता॑सो अ॒मन्ति॑।

आ॒रे तं शंस॑ कृ॒णुहि॑ नि॒नि॒त्सोरा॑ नो॒ भर॑ स॒म्भरणं॑ वसू॒नाम्॥ ७.०२५.०२

इन्द्र- हे ईशनाधिदेवत। दुर्गे- युद्धे। ये। मर्तासः- मर्त्याः। अभि- आभिमुख्येन। नः- अस्मान्। अमन्ति- अभिभवन्ति। तान्। अमित्रान्- शत्रून्। नि- नितराम्। श्रथिहि- जहि। निनित्सोः- निन्दितुमिच्छोः। तम्- तत्। शंसम्- दुर्वचनम्। आरे- दूरे। कृणुहि- कुरु। नः- अस्मभ्यम्। वसूनां सम्भरणम्- सम्पत्समूहम्। आभर- आहर॥२॥

श॒तं ते॑ शि॒प्रिन्नू॑तयः सु॒दासे॑ स॒हस्रं॑ शंसा॑ उ॒त रा॒तिर॑स्तु।

ज॒हि वध॑र्वनुषो॒ मर्त्य॑स्या॒स्मे द्यु॒म्नमधि॑ रत्नं॑ च धेहि॥ ७.०२५.०३

शिप्रिन्- हनुमन्। सुदासे- तव शोभनदायके। शतम् ऊतयः- प्रभूतरक्षाः सन्तु। सहस्रं शंसाः- अनन्तस्तुतयः सन्तु। उत- अपि च। रातिः- दानम्। अस्तु- भवतु। वनुषः- हिंसकस्य। मर्त्यस्य- मनुष्यस्य। वधः- प्रहरणम्। जहि- बाधस्व। अस्मे- अस्मभ्यम्। द्युम्नम्- ज्योतिः। रत्नम्। च। अधि धेहि- धारय यच्छ वा॥३॥

त्वा॒वतो॒ हीन्द्र॒ क्रत्वे॒ अस्मि॒ त्वाव॑तोऽवि॒तुः शू॒र रा॒तौ।

विश्वेदहानि तविषीव उग्रं ओकः कृणुष्व हरिवो न मर्धीः ॥ ७.०२५.०४

हरिवः- प्राणतुरगसम्पन्न । उग्र- उद्गूण । तविषीवः- बलिन् । इन्द्र- परमेश्वर । त्वावतः- त्वद्विधस्य । क्रत्वे- सङ्कल्पे । अस्मि- भवामि । शूर- समर्थ । त्वावतः- त्वद्विधस्य । अवि-
रक्षितुः । रातौ- दाने भवामि । विश्वा अहानि- सर्वेष्वहःसु । ओकः- अस्माकं सद्य । कृणुष्व- कुरु ।
न मर्धीः- मा हिंसीः ॥४॥

कुत्सा एते हर्यश्वाय शूषमिन्द्रे सहो देवजूतमियाः ।

सत्रा कृधि सुहना शूर वृत्रा वयं तरुत्राः सनुयाम वाजम् ॥ ७.०२५.०५

इन्द्रे । देवजूतम्- देवप्रेरितम् । सहः- बलम् । इयानाः- याचमानाः । एते- इमे । हर्यश्वाय-
प्राणाश्वायेन्द्राय । शूषम्- सुखम् । कुत्साः- कुर्वाणाः । करोतेः कुत्सशब्दनिष्पत्तिरिति सायणः ।
वयम् । तरुत्राः- भवदनुग्रहेण तीर्णाः । वाजम्- सद्गतिम् । सनुयाम- लभेमहि । शूर- समर्थ । सत्र-
सहैव । वृत्रा- आवरणानि । सुहना- सुलभतया हन्तव्यानि । कृधि- कुरु ॥५॥

एवा न इन्द्र वार्यस्य पूर्धिं प्र ते महीं सुमतिं वैविदाम ।

इषं पिन्व मघवञ्च्यः सुवीरा यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ७.०२५.०६

पूर्व व्याख्यातम् (७.०२४.०६) ॥६॥